

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca v právnej veci navrhovateľa: **J.**, bytom M., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sd/83/2009-42 zo dňa 24.11.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sd/83/2009-42 zo dňa 24.11.2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutia odporkyne č. X. zo dňa 29.6.2009, 6.7.2009 a 6.8.2009 o priznaní starobného

dôchodku navrhovateľovi od 29.5.2009 v sume 419,80 € a o jeho úprave. O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal.

Súd tak rozhodol po tom, čo dospel k záveru, že všetky preskúmané rozhodnutia odporkyne boli vydané v súlade so zákonom. Konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že navrhovateľ splnil podmienky pre nárok na starobný dôchodok dňa 29.5.2009 (dôchodkový vek 57 rokov bol určený podľa § 65 ods. 2 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení s použitím § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení). Odporkyňa postupovala v súlade s § 274 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z.z.), pretože do 31.12.2003 pracoval navrhovateľ vo zvýhodnených pracovných kategóriách - odporkyňa teda vypočítala starobný dôchodok navrhovateľa podľa zákona č. 100/1988 Zb. aj podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a porovnaním výšky takto vypočítaných dôchodkov zistila, že vyšší je starobný dôchodok vypočítaný podľa zákona č. 461/2003 Z.z., keď suma takto určeného dôchodku činí 392,50 € (podľa starého zákona len 306,20 €). Preto navrhovateľovi napadnutým rozhodnutím zo dňa 29.6.2009 priznala vyšší starobný dôchodok a jeho suma bola ešte zvýšená v súlade s § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. na celkovú sumu 449 €.

Krajský súd považoval za správny aj postup odporkyne podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z., ktorá rozhodnutím zo dňa 6.7.2009 vyslovila, že navrhovateľovi (ktorý bol v čase vzniku nároku na starobný dôchodok poberateľom invalidného dôchodku) sa od 29.5.2009 vypláca vyšší starobný dôchodok a od 14.8.2009 sa mu odníma nižší invalidný dôchodok (244,80 €).

K rozhodnutiu zo dňa 6.8.2009 krajský súd uviedol, že ním došlo k zvýšeniu starobného dôchodku z dôvodu, že bol dodatočne zistený a spresnený vymeriavací základ za obdobie v ňom špecifikované, z ktorého bol nanovo vypočítaný osobný mzdový bod a priemerný osobný mzdový bod.

Krajský súd nepovažoval námietky navrhovateľa uvedené v opravnom prostriedku za relevantné. K jeho tvrdeniam, že zmenou právnej úpravy po roku 2000 bol ukrátený na svojich právach, lebo zánikom zvýhodnených pracovných kategórií mu bolo znemožnené ísť do starobného dôchodku vo veku 55 rokov a že postup odporkyne pri určení výške jeho

starobného dôchodku, ktorá mu nezapočítala roky 1977 až 1999, kedy vykonával prácu vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, je v rozpore § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. uviedol, že práve skutočnosť, že pracoval vo zvýhodnenej pracovnej kategórii do 31.12.2003 sa premietol v postupe odporkyne podľa § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., v zmysle ktorého bol realizovaný výpočet dôchodku aj podľa právnej úpravy platnej do 31.12.2003, aj podľa novej právnej úpravy a priznaný mu bol ten dôchodok, ktorý bol preňho výhodnejší – teda určený podľa nového zákona. Dodal, že nebolo možné do rozhodujúceho obdobia započítať navrhovateľom namietané roky 1977 až 1999, pretože rozhodujúcim obdobím podľa právnej úpravy je obdobie určené podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., teda od 2008 do 1984 späť. Obdobie pred rokom 1984 navrhovateľovi nemohlo byť zohľadnené, pretože dôchodok sa mu vypočítaval podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie a namietal, že ak sa mu podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. z rozhodujúceho obdobia pre výpočet dôchodku vylučuje 7 rokov zvýhodnenej pracovnej kategórie A.II v rokoch 1977 až 1986 a namiesto toho sa mu zaraďuje invalidita a nižšia kategória III., odnímajú sa mu tým jeho práva a v tomto považuje zákon č. 461/2003 Z.z. za protiústavný. Zotrval na svojom názore, že zmenou právnej úpravy v roku 2000, keď už mal odpracovaných 23,5 roka v I. a II. pracovnej kategórii, mu boli retroaktívne odňaté práva a nároky, lebo mu bolo vylúčených 7 rokov kategórie A.II z rozhodujúceho obdobia. Zároveň mu bolo odopreté odpracovať a dokončiť kategóriu AI.AA, z ktorej mu vyplýval nárok na odchod do dôchodku vo veku 55 rokov. Zdôrazňoval, že odmieta, aby mu 7 rokov v kategórii A.II bolo vylúčených nahradených nižšou kategóriou III. A invaliditou, v ktorej mal ohraničený strop príjmu. Ďalej žiadal, aby mu odporkyňa zaslala jeho osobný list dôchodkového poistenia s vyznačenými mzdovými bodmi za roky 1977 – 1983.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. K jeho žiadosti o zaslanie osobného listu dôchodkového poistenia za roky 1977 – 1983 vyznačenými osobnými mzdovými bodmi uviedla, že tento bol navrhovateľovi zaslaný ako príloha k rozhodnutiu zo dňa 29.6.2009 a bolo v ňom uvedené obdobie od 1.9.1968 do 31.12.2008. Poukázala na § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., v zmysle ktorého rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku

na dôchodkovú dávku, s výnimkou rokov pred 1.1.1984. Uviedla, že v súlade s tým je rozhodujúcim obdobím obdobie rokov 1984 až 2008 a za tieto roky bol aj určený osobný mzdový bod. Preto nebolo možné určiť osobné mzdové body za roky 1977 – 1983. Na záver odporkyňa uviedla, že je viazaná všeobecne záväznými právnymi predpismi v oblasti sociálneho poistenia a postupovala v súlade so zákonom a navrhovateľovi bola zohľadnená aj doba zamestnania vo zvýhodnených pracovných kategóriách. Za neopodstatnené považovala poukazovanie navrhovateľa na výšku dôchodkov svojich bývalých kolegov, pretože nároky každého poistenca sa posudzujú individuálne na základe predložených dokladov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s ustanovením § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28.9.2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ bol poberateľom čiastočného invalidného dôchodku a žiadosťou zo dňa 29.5.2009 požiadal o priznanie starobného dôchodku. Na základe žiadosti navrhovateľa odporkyňa rozhodnutím zo dňa 29.6.2009 priznala navrhovateľovi odo dňa 29.5.2009 starobný dôchodok v sume 419,80 € mesačne a to podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z.

Suma starobného dôchodku bola v súlade s § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. určená ako **súčin priemerného osobného mzdového bodu (1,0792), obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok (40,4302 rokov) a aktuálnej dôchodkovej hodnoty (8,9955 €)** a po zaokrúhlení predstavovala sumu **392,50€**.

Odporkyňa vychádzala z predložených podkladov a zistila, že navrhovateľ získal k 29.5.2009 14 757 dní **dôchodkového poistenia**, čo predstavuje **40 rokov a 157 dní**.

Dôchodkový vek navrhovateľ dosiahol podľa § 65 ods. 2 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. s použitím § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. **dňa 29.5.2009**, kedy dovŕšil 57 rokov veku.

Priemerný osobný mzdový bod (1,0792) sa určil ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia (25,8491) a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období v rokoch (23,9535 dní). Osobné mzdové body sa zistili za každý kalendárny rok osobitne a určili sa ako podiel úhrnu vymeriavacích základov, z ktorých sa platí poistné na dôchodkové poistenie a všeobecného vymeriavacieho základu v zmysle prílohy č. 3 k zákonu č. 461/2003 Z.z. a príslušných opatrení MPSVR SR. Rozhodujúce obdobie sa určilo podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. a sú to kalendárne roky 1984 až 2008. Uvedené zákonné ustanovenie výslovne vylučuje z rozhodujúceho obdobia o.i. aj kalendárne roky pred 1.1.1984.

Odporkyňa v súlade s ustanovením § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. vypočítala starobný dôchodok aj podľa zákona č. 100/1988 Zb. a keďže suma takto určeného starobného dôchodku (306,02 €) bola nižšia ako suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. (392,50 €), patrí navrhovateľovi vyšší dôchodok, teda ten, ktorý bol vypočítaný podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

V rozhodnutí zo dňa 29.6.2009 odporkyňa zároveň vyslovila, že starobný dôchodok navrhovateľa sa podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. zvyšuje odo dňa priznania o 6,95%, čo zo sumy 392,50 € predstavuje 27,30 €, teda navrhovateľovi patrí starobný dôchodok v sume 419,80 € mesačne.

Súčasťou tohto rozhodnutia odporkyne je osobný list navrhovateľa, v ktorom sú uvedené: obdobie dôchodkového poistenia, rozhodujúce obdobie na výpočet dôchodku zvýraznené tučným písmom, sumy vymeriavacích základov na určenie poistného na dôchodkové poistenie, všeobecné vymeriavacie základy a osobné mzdové body.

Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ bol v čase splnenia podmienok na starobný dôchodok aj poberateľom invalidného dôchodku, odporkyňa svojim rozhodnutím zo dňa 6.7.2009 vyslovila, že podľa § 263 ods. 10 a § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení

zákona č. 721/2004 Z.z. navrhovateľovi sa vypláca starobný dôchodok v sume 419,80 € a od 14.8.2009 sa mu odníma nižší invalidný dôchodok.

Ďalším rozhodnutím zo dňa 6.8.2009 odporkyňa prepočítala starobný dôchodok navrhovateľa vzhľadom na zistenie iných vymeriavacích základov v obdobiach 1.1.2004 až 31.12.2004, 1.1.2005 až 31.12.2005, 28.4.2006 až 31.12.2006 a 1.12.2007 až 31.12.2007. Suma starobného dôchodku bola po tomto prepočte podľa zákona č. 461/2003 Z.z. určená vo výške 419,80 € mesačne, podľa zákona č. 100/1988 Zb. len v sume 306,02 € a preto patrí navrhovateľovi aj podľa tohto prepočtu vzhľadom na § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. vyšší dôchodok, teda ten, ktorý bol vypočítaný podľa novšieho predpisu. K takto určenému dôchodku patrí navrhovateľovi aj zvýšenie o 6,95 % v súlade s príslušným opatrením MPSVR SR, čo je 29,20 € mesačne a teda navrhovateľovi patrí starobný dôchodok v sume 449 € mesačne.

Navrhovateľ v opravných prostriedkoch ako aj v odvolaní trval na tom, že zmenou právnej úpravy bol ukrátený na svojich právach, pretože mu neboli zarátané roky odpracované vo zvýhodnenej pracovnej kategórii – 1977 až 1999. Nenamietal dĺžku získaného obdobia dôchodkového poistenia, ktorá vyplýva aj s doložených potvrdení, z ktorých odporkyňa vychádzala.

Podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023 (ods. 1).

Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku (ods. 2).

Vzhľadom na ustanovenie § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. sa prihliada na odpracované roky v I. a II. pracovnej kategórii. Podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej

kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa postupovala správne a v súlade so zákonom, keď pre účely výpočtu starobného dôchodku navrhovateľa mu zohľadnila v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení odpracované roky vo zvýhodnených pracovných kategóriách. Starobný dôchodok vypočítala podľa zákona č. 100/1988 Zb. aj podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a navrhovateľovi priznala ten vyšší. Rozhodujúce obdobie, z ktorého odporkyňa vychádzala pri zisťovaní priemerného osobného mzdového bodu, boli roky od 2008 spätne po 1984 a určilo sa v súlade s § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., pričom uvedené zákonné ustanovenie výslovne vylučuje z rozhodujúceho obdobia kalendárne roky pred 1.1.1984. Navrhovateľovi sa muselo započítať aj obdobie rokov 2000 až 2008, počas ktorého bol zamestnaný a poberal čiastočný invalidný dôchodok, pretože žiadny predpis neumožňuje toto obdobie vylúčiť zo započítania do doby zamestnania.

Podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd sa dôkladne zaoberal výpočtom starobného dôchodku navrhovateľa ako aj jeho námietkami a dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne za správne. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

P o u č e n i e : Protí tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová